

LUONNOS:

**SUOSITUS PYSYVIEN TUNNISTEIDEN KÄYTÖLLE
TUTKIMUSAINEISTOILLE**

TUTKIMUSTUOTOSTEN / DATAN LINKITTÄMISEN EDISTÄMISEN TYÖRYHMÄ
AVOIMEN DATAN ASiantuntijaryhmä
AVOIMEN TIETEEN KOORDINAATIO

Tämä on avoimen tieteen koordinaatiossa tuotettu suositus tutkimusaineistojen pysyvien tunnisteiden käytöstä tutkimuksen tuen suunnittelijoille ja tarjoajille.

Suosittelimme, että tutkimusorganisaatiot avoimen tieteen ja FAIR -periaatteiden edistämiseksi tekevät oman PID-politiikan. Tätä suositusta voi halutessaan käyttää työssä tukena.

Tutkimusaineistoilla tarkoitamme tässä tutkijan tuottamaa aineistoa tai tutkimusprosessin aikana käyttämää resurssia, johon tutkimuksen löydökset ja tulokset perustuvat. Tietoaineistoihin yleensä kuuluvat sekä tutkimuksen tuottamat että tutkimuksen hyödynnettävissä olevat aineistot. Datan liitteeksi tarvitaan kuvailevaa ja teknistä tietoa siitä, mitä informaatiota se sisältää. Tutkimusdataan liittyy paljon tietoa siitä, miten se on rakenteistettu ja koodattu, miten se on syntynyt ja miten sitä on käsitelty. Nämä tiedot on aina syytä tallentaa esimerkiksi metatietoihin, koodikirjoihin ja/tai muuhun dokumentaatioon. Yhdessä datan kanssa tästä kokonaisuudesta muodostuu tutkimusaineisto.

(Sovellettu Avoimen tieteen tutkimusaineiston määritelmästä:
http://tieteentermipankki.fi/wiki/Avoin_tiede:tutkimusaineisto)

Tunnisteella tarkoitamme kontekstissaan ainutkertaista objektin yksilöivää merkkijonoa.

Pysyvällä tunnisteella (Persistent identifier, PID) tarkoitamme tässä koneellisesti tulkittavaa ainutkertaista ja pysyvää tunnistetta, joka on resolvoitavissa verkossa ja avoimesti löydettävissä.

(Sovellettu PID-verkoston määritelmästä:
<https://wiki.eduuni.fi/display/CscPidVerkosto/Sanasto>)

Käyttäjystävällisyydellä tarkoitamme, että tunniste on käyttäjälle tunnistettavissa ja sitä pystyy käyttämään viittaamisessa helposti. Sen ei esimerkiksi tule olla kohtuuttoman pitkä ja viittamisen pitää olla mahdollista sopivalla tarkkuudella. Tunniste on esimerkiksi voitava kopioida painetusta materiaalista riittävän helposti selaimen.

Relaatiolla tarkoitamme tietoaineistojen tunnisteiden keskinäisiä sekä aineistojen ja julkaisujen välisiä suhteita.

SUOSITUS

1. Tunnisteiden käyttö ja hallinta on dokumentoitua ja tukee tutkijayhteisön tarpeita.
2. Kaikilla tutkimusaineistoilla, jotka avataan tai joiden metatiedot julkaistaan tutkimustuloksen julkaisemisen yhteydessä, on ainutkertainen, pysyvä tunniste, mieluiten DOI tai URN.
3. Pysyvät tunnisteet ohjaavat riittävään kuvailutietoon.
4. Vaikka aineisto ei olisi enää saatavilla, tunniste resolvoituu kuvailusivulle (muistosivu).
5. Yhdellä aineistolla voi olla useita eri järjestelmien tunnisteita.
6. Relaatioiden kuvaamiseen käytetään [DataCiten](#) relaatiotyyppejä.
7. Tunnisteissa käytetään semanttista merkitystä harkiten, esimerkiksi objektin identifioivia pysyviä elementtejä voi käyttää.
8. Tunnisteilla on määritelty rakenne.
9. Ihmisille tarkoitetut tunnisteet ovat käyttäjäystävällisiä.
10. Turhien pysyvien tunnisteiden luomista vältetään.

LUONNOS: Suositus pysyvien tunnisteiden käytölle tutkimusaineistoille

Suositusluonnoksen on laatinut vuosina 2018–2019 avoimen datan asiantuntijaryhmän työryhmä tutkimustuotosten / datan linkittämisen edistämiseksi osana Avoimen tieteen kansallista koordinaatiota.

Työryhmän jäseninä ovat toimineet:

Anne Holappa, Suomen tekijänoikeudellinen yhdistys
Anttoni Lehto, Turun ammattikorkeakoulu
Ari Lukkarinen, CSC
Harri Kiiskinen, Tiedeinstituutit
Heidi Laine, CSC
Jessica Parland-von Essen, CSC (pj.)
Joonas Koiranen, Metropolia
Juha Hakala, Kansalliskirjasto
Juha Herrala, Tampereen yliopisto
Jussi Pajari, Tampereen yliopisto
Jussi-Pekka Hakkarainen, Kansalliskirjasto
Kati Silander, THL
Leenakajja Lehto, Hämeen ammattikorkeakoulu
Maria Kallio, Kansallisarkisto
Maria Niku, SKS
Maria Söderholm, Aalto yliopisto
Marjut Vuorinen, THL
Meri-Tuulia Kaarakinen, Turun Yliopisto
Mikka Haimila, Museovirasto
Niina Eklund, THL
Nina-Mari Salminen, LUKE
Olli Peltola, FMI
Olli-Pekka Kaurahalme, Turun yliopisto
Olli-Pekka Mattila, SYKE
Petri Tonteri, Tampereen yliopisto
Päivi Kanerva, Turun yliopisto
Sari Lötjönen, Lappeenrannan teknillinen yliopisto
Seliina Päällysaho, SEAMK
Tero Aalto, Kielipankki
Tiina Sipola, Oulun Yliopisto
Tomi Toikko, Tampereen yliopisto
Toni Rajala-Hanhela, Lapin yliopisto
Toni Vormisto, Tampereen yliopisto
Tuomas Alaterä, Tietoarkisto
Tuula Pääkkönen, Kansalliskirjasto

Lisätietoja avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatiosta Suomessa: www.avointiede.fi

